

Ekonomski institut, Zagreb
(dr. sc. Tanja Broz i dr. sc. Ivana Rašić)

Postupak prethodnog vrednovanja tijekom izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za
razdoblje od 2021. do 2027. godine
ZAVRŠNO IZVJEŠĆE

Naručitelj: Šibensko-kninska županija

Zagreb, srpanj 2021. do svibanj 2022.

SADRŽAJ

Kratki sažetak	3
Uvod	3
Najvažniji rezultati vrednovanja	3
Zaključci i preporuke	4
1. Uvod	6
1.1. Svrha izvješća o prethodnom vrednovanju	6
1.2. Struktura izvješća	6
2. Kontekst vrednovanja	7
2.1. Općenito o aktu strateškog planiranja	7
2.2 Opis postupka prethodnog vrednovanja.....	10
2.2.1 Ranija vrednovanja koja se odnose na akt strateškog planiranja	11
3. Metodološki pristup	12
3.1 Metode primijenjene u postupku vrednovanja	12
3.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja	13
4. Opis akata strateškog planiranja, mjera i proračuna	14
4.1 Nalazi prethodnog vrednovanja nacrta Analize stanja/Osnovne analize.....	14
4.2 Nalazi prethodnog vrednovanja Strateškog okvira - opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe s projekata od strateškog značaja za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje	16
4.3 Nalazi prethodnog vrednovanja financijskog okvira	23
5. Odgovori na evaluacijska pitanja	23
6. Zaključci, komentari i preporuke	26

Kratki sažetak

Uvod

Osnovna svrha postupka vrednovanja tijekom izrade (prethodno vrednovanje) je unaprijediti proces izrade akta strateškog planiranja kako bi se osigurala njegova zadovoljavajuća kvaliteta, sadržajna i metodološka usklađenost te provedivost. Ova vrsta vrednovanja provodi se za vrijeme izrade akta strateškog planiranja, a temelji se na neovisnom stručnom mišljenju putem kojeg se osigurava relevantnost strateškog dokumenta, njegova unutarnja i vanjska koherentnost. Vrednovanje tijekom izrade osigurava formuliranje jasnih i mjerljivih ciljeva i pripadnih pokazatelja za praćenje ostvarenja tih ciljeva što je nužan preduvjet za praćenje i buduće vrednovanje provedbe procesa strateškog planiranja. Akt strateškog planiranja odnosno plan razvoja županije mora biti usklađen s nalazima vrednovanja.

Postupak vrednovanja tijekom izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine provodio se za vrijeme procesa izrade akta strateškog planiranja. Ugovor o prethodnom vrednovanju Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: PRŠKŽ) s Ekonomskim institutom, Zagreb potpisan je 29. srpnja 2021. godine¹. Postupak prethodnog vrednovanja izrade PRŠKŽ proveden je kroz tri faze koje se izvode usporedo s postupkom izrade plana razvoja. Prva se faza odnosi na vrednovanje Analize stanja i SWOT analize te iz njih izvedenih potencijala i potreba, druga faza na ocjenu opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe strateških projekata Šibensko-kninske županije (projekti od značajne važnosti za razvoj županije) te okvira za praćenje i vrednovanje, dok se treća faza odnosi na ocjenu cjelokupnog dokumenta PRŠKŽ.

Najvažniji rezultati vrednovanja

Nacrt PRŠKŽ-a je tijekom provedenog postupka vrednovanja dorađen na način da je osigurano zadovoljavanje svih evaluacijskih kriterija (kriterij važnosti (relevantnosti), kriterij djelotvornosti (efektivnosti) te kriterij usklađenosti (koherentnosti)), što ujedno podrazumijeva usklađenost s Uputama za izradu planova razvoja jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. Srednjoročna vizija razvoja neznatno je izmijenjena u odnosu na prethodno razdoblje na način da je jasnije definirana, te je osigurana njena usklađenost s razvojnim prioritetima više razine. Izrađivač i Nositelj izrade akta strateškog planiranja² osigurali su da u procesu izrade sudjeluju predstavnici svih relevantnih dionika te primjenu načela partnerstva. Analiza stanja i iz nje proizašla SWOT analiza obuhvatile su sve relevantne segmente društveno-gospodarskog razvoja Šibensko-kninske županije, što omogućuje ispravno identificiranje razvojnih potreba i potencijala županije. Četiri razvojna prioriteta usklađena su s

---

¹ Nezávisni stručnjaci evaluacijskog tima bili su: dr. sc. Ivana Rašić (voditeljica tima) i suradnica dr. sc. Tanja Broz.

² Odlukom Županijske skupštine o pokretanju postupka izrade PRŠKŽ -a za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za koordinaciju i izradu PRŠKŽ-a ovlašten je regionalni koordinator, Razvojna Agencija Šibensko-kninske županije (Izrađivač), dok je nositelj izrade PRŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine Šibensko-kninska županija.

relevantnim strateškim dokumentima više razine, a zajedničko obilježje im je jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva Županije, kao i ostvarenje zelene tranzicije županijskog gospodarstva, otpornog, uključivog i održivog društva te ravnomjernog prostornog razvoja. Svaki razvojni prioritet sastoji se od određenog broja posebnih ciljeva, čije je ostvarenje osigurano provedbom niza mjera. Jamstvo ostvarenja Plana razvoja vidljivo je putem popisa strateških projekata koji u najvećoj mogućoj mjeri vode računa o ravnomjernom prostornom razvoju županije. U okviru popisa strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-ninske županije dana je i financijska procjena kao i terminski plan realizacije. Riječ je o projektima koji traju nekoliko godina i koji su financirani iz različitih izvora (županijski i/ili državni proračun, EU proračun). Za svaki cilj predloženi su pokazatelji ishoda kojima su pridružene početne vrijednost i ciljne vrijednosti. Pokazatelji se temelje na podacima koji su lako dostupni iz raspoloživih sekundarnih izvora. Nacrt Plana razvoja sadrži i terminski plan i prijedlog indikativnog financijskog okvira koji se temelji na načelu partnerstva. Ostvarivost indikativnog financijskog okvira ovisit će o uspješnosti iskorištavanja financijskih sredstva iz izvora Europske unije (EU). Izrađivač Plana razvoja je u svakom koraku dosadašnje izrade pokazao iznimnu spremnost na suradnju, te na uvažavanje i implementaciju komentara dobivenih od tima za vrednovanje. Izrađivač je pokazao proaktivni pristup u komunikaciji s timom za vrednovanje, intenzivna komunikacija i suradnja ostvorena je i uživo i putem online sastanaka, telefonskih poziva i pismeno putem elektronske pošte.

Zaključci i preporuke

Postupak izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine proveden je sukladno zakonodavnom okviru koji uređuje sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem. U proces izrade PRŠKŽ-a bio je uključen velik broj ključnih dionika, od predstavnika Nostelja izrade, JLS-ova s područja Županije, javnih i privatnih poduzeća, do obrtnika, samostalnih djelatnika, predstavnika akademske i znanstvene zajednice te civilnog društva, čime se osigurala primjena načela partnerstva. Prethodno vrednovanje PRŠKŽ-a provedeno je usporedo s procesom izrade akta strateškog planiranja, a njime su praćeni svi metodološki koraci postupka strateškog planiranja. S obzirom na to da je vrednovanje provedeno u tri faze te su izrađena dva fazna izvješća i završno izvješće, zaključci i preporuke iznose se posebno za svaku fazu vrednovanja, te sumarno za cijeli postupak prethodnog vrednovanja. Sadržajno Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine sastoji se od 9 cjelina: Uvod, Srednjoročna vizija razvoja, Sažetak analize stanja, Opis srednjoročnih potreba i potencijala, Opis prioriteta javnih politika, Popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije, Indikativni financijski okvir te Okvir za praćenje i vrednovanje. Uz sam dokument dan je i niz priloga.

Zaključak vezan uz izradu Analize stanja i SWOT analize. Analiza stanja i SWOT analiza dovršene su u prosincu 2021. godine. Tijekom izrade analize stanja i SWOT analize Izrađivaču je dan niz preporuka vezanih uz strukturu teksta, odabir izvora podataka, vremenski i prostorni obuhvat analize stanja, metodologiju izrade SWOT analize i te općenitih preporuka koje proizlaze iz evaluacijskih pitanja. Preporuke su prihvaćene i ugrađene u dokument.

Preporuke tima za vrednovanje vezane uz analizu stanja i SWOT analizu. Općenito se na temelju provedenog vrednovanja Analize stanja može zaključiti kako su analizom obuhvaćena sva ključna područja društveno-gospodarskog i prostornog razvoja Šibensko-kninske županije. Analiza stanja utemeljena je na ključnim dostupnim podacima, što je jamstvo za identifikaciju razvojnih trendova na području Šibensko-kninske županije. Najveći dio podataka prikazanih u Analizi stanja Izrađivač je prikupio iz sekundarnih izvora, no dio podataka prikupljen je odnosno nadopunjen izravno, iz primarnih izvora (npr. od javnih komunalnih poduzeća, putem razgovora i putem održanih tematskih radionica). Ono što valja naglasiti je da je analiza provedena na najnižim prostornim razinama (na kojima su bili dostupni podaci), čime je u najvećoj mogućoj mjeri osigurana identifikacija razvojnih potreba i problema koja uzima u obzir značajne razlike u razvojnim obilježjima pojedinih područja Županije (područje zaobalja naspram priobalja). Tijekom provedenog postupka vrednovanja Izrađivaču je dan naputak da dio podataka upotpuni najnovijim podacima. Premda je uslijed okolnosti uvjetovanim pandemijom bolesti COVID-19 došlo do negativnih kretanja u brojnim društvenim i gospodarskim djelatnostima u 2020. godini, za dio njih vidljiv je oporavak u 2021. godini, što je bilo vrlo važno obuhvatiti putem analize stanja. Sukladno uputama tima za vrednovanje, Izrađivač je posebni dio analize stanja posvetio područjima s razvojnim posebnostima, otocima i brdsko-planinskim područjima. Preporuka dana Izrađivaču da vodi računa o izravnoj vezi između analize stanja i SWOT analize je uvažena.

Zaključak o procesu izrade opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje. Izrađivač je uvažio preporuku tima za vrednovanje te je strateški okvir doraden na način da je usklađen s Uputama za izradu planova jedinica područne (regionalne) samouprave. Srednjoročna vizija razvoja neznatno je izmijenjena u odnosu na ranije razdoblje s obzirom na to da se želi osigurati kontinuitet strateškog razvoja Županije kroz dugoročno razdoblje. Vizija je odraz prioriteta i potreba i uklapa se u hijerarhijski nadređene akte strateškog planiranja s druge strane, a strateški okvir je usmjeren na prioritete javnih politika i posebne ciljeve usklađena s pojedinim strateškim ciljevima definiranim NRS2030. Razvojni prioriteti Plana razvoja usklađeni sa strateškim ciljevima i prioritetima nadređenih akata strateškog planiranja (NRS2030, relevantne sektorske strategije i EU razvojni prioriteti), a posebni ciljevi i mjere su ostvarivi te su mjerljivi na temelju jasno definiranih pokazatelja ishoda. Za svaki cilj predloženi su pokazatelji ishoda kojima su pridružene početne vrijednost o ciljne vrijednosti. Pokazatelji se temelje na podacima koji su lako dostupni iz raspoloživih sekundarnih izvora. Razvojni prioriteti usmjereni su na jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva Šibensko-kninske županije, ostvarenje zelene tranzicije, otpornog, uključivog i održivog društva. Uvažena je preporuka da se prilikom definiranja razvojnih prioriteta vodi računa o usklađenosti ne samo s nacionalnim strateškim ciljevima, već i s europskom razvojnom vizijom. Provedba akta strateškog planiranja osigurana je odabirom strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije koji su utemeljeni na stvarnim potrebama i potencijalima Šibensko-kninske županije. Provedba tih projekata je spremna, što pokazuje izrađen terminski i financijski plan za razdoblje do 2027. godine.

Zaključak vezan uz izradu financijskog okvira. Financijski okvir Plana razvoja Šibensko-kninske županije daje prikaz procijenjenih financijskih sredstava za provedbu posebnih ciljeva i njihovih izvora. Izvori financiranja detaljnije će se definirati putem godišnjih provedbenih programa. Potrebno je naglasiti da je tijekom izrade indikativnog financijskog okvira Izrađivač pokazao visoku razinu samostalnosti.

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine zaključuje se da ovaj srednjoročni akt strateškog planiranja definira srednjoročnu viziju razvoja utemeljenu na četiri razvojna prioriteta koja su usklađena sa strateškim ciljevima i prioritetima nadređenih akata strateškog planiranja (NRS2030, relevantne sektorske strategije i EU razvojni prioriteti). Četiri ključna razvojna prioriteta provodit će se putem 15 posebnih ciljeva i ukupno 41 predviđenom mjerom. Provedba Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine osigurana je odabirom strateških projekata Šibensko-kninske županije koji su utemeljeni na stvarnim potrebama i potencijalima županijskog gospodarstva. Provedba tih projekata je spremna, što pokazuje izrađen terminski i financijski plan za razdoblje do 2027. godine.

Uspješnost ostvarenja Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine ponajprije će biti određena financijskim kapacitetima Šibensko-kninske županije kao i uspjehom u iskorištavanju EU izvora. Stoga će ključna biti izrada provedbenih programa kao osnovne orijentacije za planiranje financijskih sredstava namijenjenih upravljanju razvojem Šibensko-kninske županije.

1. Uvod

1.1. Svrha izvješća o prethodnom vrednovanju

Osnovna svrha postupka vrednovanja tijekom izrade (prethodno vrednovanje) je unaprijediti proces izrade akta strateškog planiranja kako bi se osigurala njegova zadovoljavajuća kvaliteta, sadržajna i metodološka usklađenost te provedivost. Ova vrsta vrednovanja provodi se za vrijeme izrade strateškog akta strateškog planiranja, a temelji se na neovisnom stručnom mišljenju putem kojeg se osigurava relevantnost strateškog dokumenta, te njegova unutarnja i vanjska koherentnost. Vrednovanje tijekom izrade osigurava formuliranje jasnih i mjerljivih ciljeva i pripadnih pokazatelja za praćenje ostvarenja tih ciljeva što je nužan preduvjet za praćenje i buduće vrednovanje provedbe procesa strateškog planiranja. Akt strateškog planiranja odnosno plan razvoja županije mora biti usklađen s nalazima vrednovanja.

1.2. Struktura izvješća

Sadržaj izvješća usklađen je s Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019). Vrednovanje je provedeno u tri faze, prva i druga faza se zaključene su izradom i usvajanjem faznog izvješća od strane Odbora za vrednovanje, dok posljednja, treća faza predstavlja završnu fazu izrade te završava izradom i usvajanjem završnog izvješća.

Tijekom **prve faze postupka prethodnog vrednovanja** provedene su sljedeće aktivnosti:

- komunikacija s Izrađivačem Plana razvoja vezana uz formuliranje sadržaja i obuhvata osnovne analize po definiranim područjima
- prethodna ocjena Osnovne analize (OA) odnosno Analize stanja u smislu provjere adresiranja relevantnih tema i stvarnih problema i pitanja te u smislu optimalne raspodjele područja
- prethodna ocjena analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analiza) te iz njih izvedenih potencijala i potreba s ciljem provjere proizlaze li iz Analize stanja i je li izrađena SWOT analiza slijedi metodologiju za ovu vrstu analize
- ocjena vizije, nacрта strateškog okvira i nacрта sadržaja Plana razvoja ŠKŽ-a za razdoblje od 2021. do 2027. godine

Tijekom **druge faze postupka vrednovanja** provedene su sljedeće aktivnosti:

- komunikacija s Izrađivačem Plana razvoja vezano uz formuliranje konačnog sadržaja PRŠKŽ-a
- prethodna ocjena opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala
- prethodna ocjena izrade opisa prioriteta javnih politika izrade pripadnih posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda
- prethodna ocjena izrade terminskog plana provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje
- provjera i osiguranja relevantnosti strateškog dokumenta, komplementarnosti prioriteta i mjera te usklađenosti s relevantnim nacionalnim dokumentima odnosno dokumentima više razine
- cjelovita ocjena nacрта sadržaja Plana razvoja ŠKŽ-a za razdoblje od 2021. do 2027. godine

Tijekom treće, završne faze provedeno je vrednovanje financijskog okvira te cjelokupnog dokumenta PRŠKŽ. U drugom dijelu ove faze provedeno je i javno savjetovanje.

2. Kontekst vrednovanja

2.1. Općenito o aktu strateškog planiranja

Temeljni zakonodavni okvir za izradu Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine čini Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017). Tim zakonom definiran je pojam srednjoročnog akta strateškog planiranja³ te je propisana obveza izrade srednjoročnog akta strateškog planiranja za jedinice područne (regionalne) samouprave, kao i usklađenost tih akata s nacionalnim planovima (čl. 23). U prethodnom razdoblju od 2014. do 2020. godine županije su sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018) izrađivale i donosile županijske razvojne strategije.

---

³ Srednjoročni akti strateškog planiranja jesu nacionalni planovi i planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: planovi razvoja) (čl. 12).

Proces izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije (ŠKŽ) za razdoblje od 2021. do 2027. godine službeno je započeo 5. studenog 2019. godine Odlukom Županijske skupštine o pokretanju postupka izrade PRŠKŽ -a za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Tom je Odlukom za koordinaciju i izradu PRŠKŽ-a ovlašten regionalni koordinator, Razvojna Agencija Šibensko-kninske županije (u daljnjem tekstu: Izrađivač), dok je nositelj izrade PRŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine Šibensko-kninska županija. Sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017, čl.23. st. 1) plan razvoja županije srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja, pri čemu je važno naglasiti da plan razvoja županije ne smije biti u suprotnosti s nacionalnim planovima (NN 123/2017, čl. 23. st. 2). U izradi Plana razvoja sudjelovale su četiri tematske radne skupine osnovane u tu svrhu: Gospodarstvo i tržište rada; Obrazovanje, znanost, kultura i sport; Prirodni resursi, zaštita okoliša i prostorni razvoj te Zdravstvo i socijalna uključenost. Tematske radne skupine osnovane su poštujući načelo ravnomjerne predstavljenosti partnera. Članovi radnih skupina predstavnici su relevantnih javnih institucija, javnih i privatnih poduzeća, civilnog sektora odnosno ključnih dionika određenog sektora.

Postupak vrednovanja tijekom izrade PRŠKŽ-a provodi se za vrijeme procesa izrade akta strateškog planiranja. Ugovor o vrednovanju tijekom izrade plana razvoja ŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine s Ekonomskim institutom, Zagreb potpisan je 29. srpnja 2021. godine⁴.

U razdoblju od 29. srpnja. do 10. prosinca 2021. provedene su aktivnosti koje se odnose na prvu fazu vrednovanja, u razdoblju od 10. prosinca 2021. godine do 22. ožujka 2022. godine aktivnosti vezane uz drugu fazu vrednovanja. Treća faza vrednovanja provedena je u razdoblju od 22. ožujka do 16. svibnja 2022.

Nakon što je Izrađivač timu za vrednovanje dostavio prvi Nacrt analize stanja (8. studenoga), tim za vrednovanje detaljno je proučio Nacrt i Izrađivaču dostavio komentare na dokument Analiza stanja. Izrađivač je 6. prosinca dostavio novu verziju Analize stanja s uvažanim komentarima i sugestijama tim za vrednovanje. Prvi nacrt SWOT analize i nacrt poglavlja Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala i SWOT analize dostavljen je 16. studenoga, a komentari na ta dva dokumenta Izrađivaču su dostavljeni 26. studenoga. Na dostavljene materijale tim za vrednovanje očitovao se te je tijekom te faze usmjeravao Izrađivača, davao mu komentare i preporuke u skladu s evaluacijskim kriterijima. Izrađivač je iste tijekom iterativnog procesa ugradio u dokumente. Osnovni nalazi i preporuke proizašle iz Prve faze vrednovanja sadržane su u Prvom faznom izvješću o metodologiji, preliminarnim rezultatima i privremenim zaključcima prethodnog vrednovanja Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Ova faza vrednovanja zaključena je 10. prosinca kada je održana prva sjednica Odbora za vrednovanje na kojoj je usvojeno Prvo fazno izvješće o metodologiji, preliminarnim

---

⁴ Nezavisni stručnjaci evaluacijskog tima bili su: dr. sc. Ivana Rašić (voditeljica tima) i suradnica dr. sc. Tanja Broz. Proces je savjetodavno pratio prof. dr. sc. Nenad Starc.

rezultatima i privremenim zaključcima prethodnog vrednovanja PRŠKŽ-a razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Tijekom druge faze vrednovanja održana su dva online sastanka (10. prosinca 2021. i 2. veljače 2022.), niz telefonskih poziva i usuglašavanja putem elektronske pošte. Izrađivač je timu za prethodno vrednovanje 17. prosinca dostavio unaprijeđene verzije uvodnog poglavlja, poglavlja sažetka analize stanja i srednjoročne vizije razvoja te prvu verziju poglavlja: „Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala“, „Opis prioriteta javnih politika“, „Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije“ te „Okvir za praćenje i vrednovanja“. Zaprimiteljna poglavlja zatim su vrednovana od strane tima za vrednovanje, te su vraćena Izrađivaču zajedno s komentarima ugrađenima u sami tekst dokumenata. Izrađivač je zatim 27. prosinca doručena poglavlja dostavio timu za vrednovanje na dodatno vrednovanje. Tim za vrednovanje dostavio je Izrađivaču nove komentare. Komentari su dostavljeni kao dokument koji sadrži sažeti prikaz općenitih naputaka. Također, komentari su dostavljeni na način da su ugrađeni u tekst navedenih poglavlja („Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala“, „Opis prioriteta javnih politika“, poglavlja „Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije“ te poglavlja „Okvir za praćenje i vrednovanje“). Paralelno s vrednovanjem strateškog okvira, Izrađivač je timu za vrednovanje dostavljao i poglavlja koja su vrednovana tijekom prve faze kako bi se ona finalizirala te se osigurala njihova usklađenost s novim poglavljima, te finalizirao konačan sadržaj Plana razvoja. Tijekom iterativnog procesa Izrađivač je više puta unaprijeđivao dokument sukladno komentarima tima za vrednovanje. 2. veljače 2022. godine održan je online sastanak Izrađivača i Tima za vrednovanje na temu odabira pokazatelja ishoda iz Biblioteke pokazatelja. Izrađivaču je dana preporuka da se prilikom odabira pokazatelja vodi računa o tome da su oni raspoloživi na razini županije odnosno JLS-ova, da su lako dostupni, jednostavni, praktični i relevantni. Također, Izrađivaču je dan naputak da vodi računa o usklađenosti prioriteta i posebnih ciljeva s nadređenim dokumentima, da se vodi račun o tome da se opiše doprinos posebnog cilja strateškim ciljevima, o tome da mjere doprinose ostvarenju pripadajućeg posebnog cilja te da su ostvarive. Tijekom cijele druge faze se pored vrednovanja strateškog okvira, radilo na finalizaciji poglavlja Nacrta plana razvoja koja su bila predmet vrednovanja tijekom prve faze vrednovanja. Isporučeni dijelovi Plana razvoja bili su detaljno obrađeni, vodeći računa o Uputama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave. Prijedlozi i naputci evaluatora su uvažavani, a o spornim elementima se detaljno raspravljalo. Na temelju suradnje s Izrađivačem može se ocijeniti da je Izrađivač upoznat sa zakonodavnim okvirom i svim naputcima nadležnog Ministarstva (MRRFEU) vezanima proces izrade srednjoročnih akata strateškog planiranja. Na temelju provedenog vrednovanja zaključuje se kako su razvojni prioriteti usklađeni s nacionalnim razvojnim prioritetima i ciljevima. Druga faza vrednovanja zaključena je 22. ožujka 2022. godine kada je održana druga sjednica Odbora za vrednovanje na kojoj je usvojeno Drugo fazno izvješće o metodologiji, preliminarnim rezultatima i privremenim zaključcima prethodnog vrednovanja Plana razvoja Šibensko-kninske županije (ŠKŽ) za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Odlukom župana ŠKŽ-a od 16. lipnja 2021. godine osnovano je Partnersko vijeće za područje županije te su imenovani njegovi članovi/članice. Partnersko vijeće osnovano je kao savjetodavno tijelo uključeno u poslove pripreme planskog dokumenta, u postupke identifikacije razvojnih potreba, prioriteta i povezanih ciljeva, dodjeljivanja sredstava, te u konačnici u praćenje provedbe strateškog planskog akta. Sama izrada Plana razvoja ŠKŽ-a za razdoblje od 2021. do 2027. godine utemeljena na partnerskom pristupu.

Plan razvoja ŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine donosi se sa svrhom oblikovanja mjera, projekata i aktivnosti u provedbenim programima razvoja ŠKŽ-a za plansko razdoblje do kraja 2027. godine, a između ostalog pruža priliku i za uspješno povlačenje sredstava iz EU fondova.

Plana razvoja usklađen je s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima. Ponajprije s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030., sektorskim dokumentima i dokumentima prostornog uređenja. S tim u vezi Izrađivaču je dostavljen popis važećih akata strateškog planiranja na nacionalnoj razini (<https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Pristup%20informacijama/Zakoni%20i%20ostali%20propisi//Popis%20va%C5%BEe%C4%87ih%20akata%20strate%C5%A1kog%20planiranja%20na%20nacionalnoj%20razini.pdf>).

2.2 Opis postupka prethodnog vrednovanja

Postupak vrednovanja tijekom izrade i izrada Izvješća o prethodnom vrednovanju utemeljeni su na odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), Uredbe Vlade RH o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 98/2018), Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/19), Priručniku o strateškom planiranju i Dodatku Priručniku (svibanj 2020.)⁵, te nacrtu Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Inačica 1.,⁶.

Prilikom provedbe postupka vrednovanja tijekom izrade vodi se računa i o uvažavanju Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 106/18, NN 18/15), (NN 147/14), (NN 76/14), (NN 148/13), (NN 51/13), (NN 57/11), (NN 86/08), Zakona o potpomognutim područjima (NN 118/2018), Zakona o brdsko-planinskim područjima (NN 118/2018), Zakona o otocima (NN 116/18, 73/20, 70/21), te o uvažavanju Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/2015).

Načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja pa tako i planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave propisani su Pravilnikom o provedbi postupka

---

⁵ Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske Unije, svibanj 2020.

⁶ Objavljene u kolovozu 2021.

vrednovanja (u daljnjem tekstu: Pravilnik). Pravilnikom je određen i okvirni sadržaj Izvješća o vrednovanju akata strateškog planiranja. Upravo Pravilnik propisuje da izrada novih akata strateškog planiranja ili revizija postojećih mora biti usklađena s nalazima vrednovanja.

2.2.1 Ranija vrednovanja koja se odnose na akt strateškog planiranja

Postupak prethodnog vrednovanja izrade planskih dokumenata politike regionalnog razvoja formalno je započet donošenjem Zakona o regionalnom razvoju (NN 153/09) 2009. godine i pripadnih pravilnika donesenih početkom 2010. godine (Pravilnik o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (Narodne novine 66/10), Pravilnik o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja (NN 53/10)), te Strategijom regionalnog razvoja 2011. do 2013., koju je Hrvatski Sabor usvojio nedugo nakon Zakona (Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, 2010)⁷. Stoga je prvi postupak prethodnog vrednovanja proveden za vrijeme izrade Županijske razvojne strategije Šibensko-kninske županije za razdoblje 2011.-2013. (ŽRS ŠKŽ). Koordinatorom izrade ŽRS ŠKŽ i njezinog prethodnog vrednovanja imenovana je Regionalna razvojna agencija (RRA), dok je prethodno vrednovanje (vrednovanje tijekom izrade) proveo tim stručnjaka Ekonomskog fakultet u Splitu⁸.

Postupak vrednovanja tijekom izrade važećeg planskog dokumenta politike regionalnog razvoja Razvojne strategije Šibensko-kninske županije od 2016. do 2022.⁹ godine (u daljnjem tekstu: ŽRS) trajao je od lipnja 2015. godine kada je započela izrada razvojnog dokumenta, pa do početka 2019. godine kada je ŽRS usvojena. Nositelj izrade ŽRS bila je Šibensko-kninska županija, a izrađivač Razvojna agencija Šibensko-kninske županije. Izrada ŽRS i postupak prethodnog vrednovanje bili su određeni Zakonom o regionalnom razvoju (NN 147/14, Čl. 15) i utemeljeni na Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/2010), Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/2015) i Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Zagreb, rujan 2015 DODATAK 1. Provedeni postupak prethodnog vrednovanja ŽRS-a osigurao je potrebnu kvalitetu razvojnog dokumenta i poštivanje zadanih vremenskih

---

⁷ Preuzeto s https://razvoj.gov.hr/UserDocImages//arhiva//STRATEGIJA_REGIONALNOG_RAZVOJA.pdf 25. studenoga 2021. godine.

⁸ Evaluacijski tim u sastavu Ekonomski fakultet u Splitu sačinjavali su: prof. dr. sc. Petar Filipić, prof. dr. sc. Maja Fredotović, doc. dr. sc. Lena Malešević Perović, dr. sc. Bruno Ćorić i dr. sc. Vinko Muštra.

⁹ Sukladno prijedlogu Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije o produljenju važenja postojećih županijskih razvojnih strategija i izrada planova razvoja JLP(R)S od 20. travnja 2020. godine (Klasa: 011-01/18-02/21, Urbroj: 538-04-1-1-1/68-20-51) Županijska skupština Šibensko-kninske županije je na 17. sjednici 16. lipnja 2020. godine donijela odluku o produljenju razdoblja trajanja Razvojne strategije Šibensko-kninske županije 2016. do 2020. na razdoblje do 31. prosinca 2021. godine. Također, Županijska skupština Šibensko-kninske županije je na 5. sjednici 21. lipnja 2021. godine donijela odluku o produljenju razdoblja trajanja Razvojne strategije Šibensko-kninske županije 2016. do 2021. na razdoblje do 31. prosinca 2022. godine. Tako da se trenutno važeća Razvojna strategija ŠKŽ odnosi na razdoblje od 2016. do 2022.

okvira njegove izrade. Provoditelj prethodnog vrednovanja bio je Ekonomski fakultet u Splitu sastavljen od tima vrednovatelja: doc. dr. sc. Bruno Ćorić, prof. dr. sc. Petar Filipić, izv. prof. dr. sc. Lena Malešević - Perović i doc. dr. sc. Vinko Muštra. Postupak prethodnog vrednovanja ŽRS-a proveden je putem kontinuirane suradnje izrađivača i evaluatora od samog početka izrade čime se postiglo to da su primjedbe i naputci ugrađivani u nacrt ŽRS u svim koracima izrade i prethodnog vrednovanja. Konačni nacrt ŽRS upućen je u postupak usvajanja zajedno s Konačnim izvješćem o prethodnom vrednovanju čije su primjedbe, nalazi i naputci upućeni izrađivaču i ugrađeni u tekst nacrta. Prethodno vrednovanje pokazalo svrhovitim jer su metodološka i proceduralna pitanja izrade isticana na vrijeme što je olakšalo izradu. Prema zaključku vrednovatelja, prethodno vrednovanje pokazalo se učinkovitijim od standardnog recenziranja gotovog nacrta.

Prvi dio procesa izrade Plana razvoja bio obilježen pandemijskim uvjetima, što je djelomično bio ograničavajući faktor za održavanje radionica. Međutim, potrebno je napomenuti da su se ključne tematske radionice održale uživo. Same okolnosti izazvane pandemijom bolesti COVID-19 dovele su do promjene perspektive gledanja na razvojna kretanja koja sada u većoj mjeri uzima u obzir i vjerojatnost nastupa događaja koje je gotovo nemoguće unaprijed previdjeti (vanjski šokovi), što je osobito važno za županije čije se gospodarstvo velikim dijelom oslanja na turizam.

3. Metodološki pristup

3.1 Metode primijenjene u postupku vrednovanja

Vrednovanje je provedeno putem sastanaka uživo i online sastanaka, te telefonskom i pisanom elektronskom komunikacijom s Izrađivačem. Interakcijom između evaluatora i Izrađivača usklađivali su se koraci u izradi dokumenta kao i sam sadržaj dokumenta. Vrednovanje je provedeno na način da su se u pojedine dijelove nacrta dokumenta izravno unosili komentari. Dodatno, na inicijativu Izrađivača, komentari su se mogli raspraviti i usmenim putem, obično bi to bili online sastanci, telefonska komunikacija, a organizirano je i nekoliko sastanaka uživo (tijekom kolovoza i listopada 2021. godine). Pored izravnih komentara unesenih u tekst analize, Izrađivaču su upućeni i općeniti komentari koji su primjenjivi na cijelu analizu stanja, ali i na kasnije faze u izradi Plana razvoja ŠKŽ.

Prilikom provedbe postupka prethodnog vrednovanja korištene su ponajprije kvalitativne metode poput analize i sinteze, provjere usklađenosti dokumentacije s važećim zakonodavnim i strateškim okvirom te metode kojima se provjerava unutarnja usklađenost dokumenta kao i usklađenost s nadređenim dugoročnim aktima strateškog planiranja. Provjeravani su sekundarni izvori podataka, s naglaskom na ispitivanje njihove relevantnosti i aktualnosti. S obzirom na činjenicu da se značajni dio ovog postupka odvijao u pandemijskim uvjetima, velik dio sastanaka s Izrađivačem održan je online putem, što je s jedne strane ograničavajuća okolnost. No, s druge strane online sastanci omogućili su promptno rješavanje pitanja upućenih od strane Izrađivača.

Postupak vrednovanja temeljio se na **tri osnovna evaluacijska kriterija**: kriterij **važnosti (relevantnost)**, kriterij **djelotvornosti (efektivnosti)** te kriterij **usklađenosti (koherentnosti)**. Na kraju Izvješća dani su osnovni zaključci i preporuke.

3.2 Obvezni i dodatni kriteriji vrednovanja

Prilikom provedbe postupka vrednovanja vodilo se računa o tome da nacrt Plana Razvoja ŠKŽ uvažava tri osnovna kriterija: kriterij važnosti (relevantnost), kriterij djelotvornosti (efektivnosti) te kriterij usklađenosti (koherentnosti).

Kriterij važnosti je ispunjen ako su kroz Osnovnu analizu (analiza stanja) i SWOT analizu adresirane ključne razvojne potrebe i razvojni potencijali razvoja ŠKŽ-a. Ako je Izrađivač vodio računa o tome da se stvarne potrebe i stvarni potencijali izvode na temelju provedene analize stanja odnosno na kraju SWOT analize, onda će razvojni prioriteti i ciljevi biti odraz stvarnih potreba i potencijala.

Kriterij djelotvornosti odnosi se na mjeru u kojoj planirane aktivnosti doprinose ostvarenju posebnih ciljeva. Izrađivač prilikom izrade Strateškog okvira odnosno prilikom formuliranja posebnih ciljeva razmišlja o tome do koje mjere se očekuje da će se ti planirani ciljevi i ostvariti (*kriterij djelotvornost*).

Treći kriterij je *kriterij usklađenosti* i njime se ispituje razina usklađenosti između prioriteta i posebnih ciljeva s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva akta strateškog planiranja. Ukoliko u nacrtu plana razvoja postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva, ovom kriteriju je udovoljeno. Nadalje, kriterij usklađenosti podrazumijeva i da je dokumentom osigurana vanjsku usklađenost što znači da je akt usklađen s relevantnim nacionalnim dokumentima više razine. Stoga je tim za vrednovanje u suradnji s Izrađivačem tijekom prve faze izrade Plana razvoja kontinuirano provjeravao jesu li identificirani prioriteti i posebni ciljevi nacrta plana razvoja utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima (relevantnost).

Pored tri osnovna, prilikom provedbe vrednovanja primijenjeni su i **dodatni kriteriji**:

- **učinkovitost (efikasnost)** - postizanje željenog rezultata uz minimalne troškove odnosno uz danu razinu ograničenu razinu resursa;
- **dosljednost (konzistentnost)** – povezanost formuliranih prioriteta i ciljeva s vizijom razvoja;
- **komplementarnost** – mjere definirane Planom razvoja se nadopunjavaju međusobno i s već postojećim mjerama drugih javnih politika;
- **održivost** – učinci mjere traju i nakon što ona završi;
- **jednakost** – u što je moguće većoj mjeri osigurati ravnomjerni raspored učinaka mjere na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

Osnovne smjernice koje su dane Izrađivaču za izradu Plana razvoja mogu se sažeti u tri grupe evaluacijskih pitanja, evaluacijska pitanja koja se odnose na Analizu stanja, evaluacijska pitanja koja se odnose na SWOT analizu i evaluacijska pitanja koja se odnose na Strateški okvir:

4. Opis akata strateškog planiranja, mjera i proračuna

4.1 Nalazi prethodnog vrednovanja nacrtu Analize stanja/Osnovne analize

Nakon što je Izrađivač timu za vrednovanje dostavio prvi Nacrt analize stanja (8. studenoga), tim za vrednovanje detaljno je proučio Nacrt i Izrađivaču dostavio komentare na dokument Analiza stanja. Izrađivač je 6. prosinca dostavio novu verziju Analize stanja s uvažanim komentarima i sugestijama evaluatora. Prvi nacrt SWOT analize i nacrt poglavlja Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala i SWOT analize dostavljen je 16. studenoga, a komentari na ta dva dokumenta Izrađivaču su dostavljeni 26. studenoga. Dokumenti su iterativnim procesom i konstantnom komunikacijom između tima za vrednovanje i izrađivača dorađivani i unaprijeđeni do početka prosinca 2021. godine. Potkraj studenoga Izrađivač je dostavio i prijedlog strateškog okvira, popisa prioriteta s pripadnim posebnim ciljevima, mjerama i aktivnostima, a tim za vrednovanje je dao i prve, općenite komentare na te dokumente, međutim proces prethodnog vrednovanja izrade strateškog okvira je u potpunosti proveden tijekom druge faze vrednovanja. Nacrti Analize stanja i SWOT analize vrednovani su prema evaluacijskim kriterijima **važnosti (relevantnosti)**, **djelotvornosti (efektivnosti)** i **usklađenosti (koherentnosti)** te pomoću provjere evaluacijskih pitanja.

Temeljem provedenog vrednovanja Analize stanja i SWOT analize može se zaključiti kako su analizom stanja obuhvaćena sva ključna područja razvoja Šibensko-kninske županije. Analiza stanja temelji se na svim ključnim dostupnim podacima, što je jamstvo za identifikaciju razvojnih trendova na području Šibensko-kninske županije. Najveći dio podataka prikazanih u Analizi stanja Izrađivač je prikupio iz sekundarnih izvora, no dio podataka prikupljen je odnosno nadopunjen izravno, iz primarnih izvora (npr. od javnih komunalnih poduzeća, putem razgovora i putem održanih tematskih radionica). Tijekom provedenog postupka vrednovanja Izrađivaču je dan napatuk da dio podataka upotpuni najnovijim podacima. Naime, premda je uslijed okolnosti uvjetovanim pandemijom bolesti COVID-19 došlo do negativnih kretanja u brojnim društvenim i gospodarskim djelatnostima u 2020. godini, za dio njih vidljiv je oporavak u 2021. godini, što je bilo vrlo važno obuhvatiti putem ove analize. To je osobito vidljivo u segmentu poduzetničkog sektora, obrtništva, turizma i kretanja broja nezaposlenih osoba. Sukladno uputama, Izrađivač je posebni dio analize stanja posvetio područjima s razvojnim posebnostima, otocima i brdsko-planinskim područjima. Nadalje SWOT analiza izrađena je sukladno metodološkim uputama izrađivača te je osigurano da snage, slabosti, prilike i prijetnje proizlaze iz provedene Analize stanja. Najviše propusta prilikom izrade SWOT analize utvrđeno je kod identifikacije prilika i prijetnji. Ukazano je da su prilike sve one okolnosti na koje ŠKŽ ne može utjecati i koje dolaze izvana, koje su kao takve dane (npr. državna politika, EU politike, globalni trendovi, sirovine, prirodni resursi). Prilike su svi poticaji, fondovi, projekti s državne razini i/ili EU razine. Prilike su i povoljni klimatski uvjeti i prirodni

resursi. Kod navedenih prilika je čest slučaj da se navode mjere, što je pogrešno. Mjere su korak dalje i one služe pojačavanju snaga/smanjivanju, slabosti/uklanjanju ili zaobilazanju prijetnji/iskorištavanju prilika. No, te se mjere mogu uklopiti kasnije u provedbeni dio. Također, kada se navodi prilika često puta se navodi „mogućnost korištenja EU fondova“, dovoljno je samo napisati „EU fondovi“. S druge strane, prijetnje su također one okolnosti na koje ŠKŽ ne može utjecati i koje dolaze izvana, ali su prepoznate u smislu da imaju negativan utjecaj (npr. nepovoljna porezna politika s državne razine, česte promjene zakona, elementarne nepogode, klima, klimatske promjene, pandemija i sl.). Primjerice, kao prijetnja je naveden odlazak mladih iz ŠKŽ u inozemstvo. Međutim to nije prijetnja, već slabost ŠKŽ-a (jer ŠKŽ bi mogla nešto poduzeti da ih zadrži). No, prijetnja bi bila izvana, a to su primjerice atraktivna radna mjesta u razvijenijim dijelovima RH i zemljama EU-a (jer na to ŠKŽ ne može utjecati).

Izrađivaču Plana dane su sljedeće preporuke:

- Dijelove analize koji se temelje na zastarjelim podacima ili su obrađeni u Strategiji razvoja Šibensko-kninske županije 2016.-2020. potrebno je ažurirati odnosno u slučaju neraspoloživosti podataka izostaviti.
- Izostaviti dijelove analize koji su previše ekstezivni, što se uglavnom odnosilo na dijelove u kojima se detaljnije obrazlaže teorijska podloga neke analize ili pokazatelja (primjerice kod analize demografskog razvoja).
- Nadopuniti dijelove analize s najnovijim podacima (obično se radilo o podacima koji bi ukazali i na promjenu trenda kretanja promatrane pojave).
- Posebni naglasak staviti na dijelove analize iz kojih se bi se mogli izvući ključni elementi za izradu SWOT analize.
- Ujednačiti strukturu teksta odnosno dijelova analize u smislu da se uvijek slijedi ista struktura. Preporuka je prvo krenuti od opisa stanja i to na temelju posljednjih raspoloživih podataka, nakon opisa stanja opisuje se dinamička analiza odnosno opis kretanja nekog pokazatelja u vremenu (najmanje 3 godine unazad).
- Ključno je staviti fokus na podatak/pokazatelj za ŠKŽ, tek nakon toga slijedi usporedba s nacionalnom razinom.
- Vezano uz pokazatelje i usporedbe sa županijama ili drugim razinama dana je preporuka da se ne koriste apsolutni podaci već normirani (BDP po stanovniku, broj poduzetnika po stanovniku i slično). Također, Izrađivačima je savjetovano da u analizu stanja ugrade komentare i nalaza dobivene od predstavnika svakog područja putem održanih tematskih radionica potkraj listopada.
- Prilikom izrade SWOT analize Izrađivač cijelo vrijeme mora imati na da se se snage, slabosti, prilike i prijetnje promatraju iz perspektive Šibensko-kninske županije (ŠKŽ). Promatra se što je snaga od ŠKŽ-a, što slabost.
- Izrada SWOT analize odnosno identifikacija snaga, slabosti, prilika i prijetnji moraju proizlaziti iz analize stanja.

- U ovoj fazi izrade Plana razvoja utvrđuju se problemi, stoga se formulacije koje upućuju na prijedloge mjera i preporuke izostavljaju iz teksta ili preformuliraju kao problemi.

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja nacрта Analize stanja i SWOT analize zaključuje se da je Izrađivač uvažio preporuke tima za vrednovanje, te je ova faza vrednovanja ocijenjena povoljno. Izrađivač Plana razvoja je u svakom koraku dosadašnje izrade pokazao iznimnu spremnost na suradnju, te na uvažavanje i implementaciju komentara dobivenih od tima za vrednovanje. Izrađivač je pokazao proaktivni pristup u komunikaciji s timom za vrednovanje, intenzivna komunikacija i suradnja ostvarena je i uživo i putem online sastanaka, telefonskih poziva i pismeno putem elektronske pošte.

4.2 Nalazi prethodnog vrednovanja Strateškog okvira - opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe s projekata od strateškog značaja za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje

Tijekom ove faze provedeno je vrednovanje strateškog okvira odnosno vrednovanje opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje. Kao i tijekom prve faze vrednovanja, i prilikom provedbe postupka vrednovanja 2. faze izrade Plana razvoja ŠKŽ-a vodilo se računa o tome da izrada uvažava **tri osnovna kriterija: kriterij važnosti relevantnost), kriterij djelatvornosti (efektivnosti) te kriterij usklađenosti (koherentnosti)**, a osnovno polazište prilikom vrednovanja je provjera evaluacijskih pitanja. Vrednovanje je provedeno tijekom prosinca 2021. te siječnja i veljače 2022. godine i to putem intenzivne komunikacije i suradnje između Izrađivača i tima za vrednovanje. Početkom prosinca 2021. održan je i drugi sastanak tematskih radnih skupina na temu predstavljanja strateškog okvira koji uključuje posebne ciljeve, mjere i aktivnosti (četiri tematske radne skupine: Gospodarstvo i tržište rada; Prirodni resursi, zaštita okoliša i prostorni razvoj; Zdravstvo i socijalna uključenost te Obrazovanje, znanost, kultura i sport). Na radionicama su sudjelovali i članovi tima za prethodno vrednovanje. Izrađivaču je više puta naglašeno da kao temelj za razradu i identifikaciju razvojnih potencijala i potreba koristi analiza stanju odnosno SWOT analiza, čime se postiže to da se iz identificiranih ključnih slabosti i snaga izvedu razvojni prioriteta, posebni ciljevi i mjere. Kod izrade strateškog okvira Izrađivač je morao voditi računa o tome da okvir bude oblikovan na način da obuhvaća mjere putem kojih će se ojačati identificirane snage odnosno umanjiti slabosti, iskoristiti prepoznate prilike te zaobići ili umanjiti prepoznate prijetnje. Nadalje, prilikom formuliranja prioriteta i posebnih ciljeva važno je voditi računa o hijerarhiji ciljeva odnosno zadovoljavanju kriterija koherentnosti.

Temeljem provedenog vrednovanja može se zaključiti kako je strateški okvir dorađen je na način da je u skladu s Uputama za izradu planova jedinica područne (regionalne) samouprave. Srednjoročna vizija

razvoja neznatno je izmijenjena u odnosu na ranije razdoblje obzirom da se želi osigurati kontinuitet strateškog razvoja Županije kroz dugoročno razdoblje. Vizija je odraz prioriteta i potreba s jedne strane, te se uklapa u hijerarhijski nadređene akte strateškog planiranja s druge strane. Razvojni prioriteti i potrebe izvedeni su iz analize stanja i SWOT analize, te su sukladno tome definirani i prioriteti javne županijske politike koji su popraćeni popisom posebnih ciljeva. Osigurana je usklađenost prioriteta i posebnih ciljeva, te je istaknut doprinos posebnog cilja nadređenom strateškom cilju definiranom NRS2030. Razvojni prioriteti usmjereni su na jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva Šibensko-kninske županije, ostvarenje zelene tranzicije, otpornog, uključivog i održivog društva. S obzirom na to da se na području županije nalazi niz područja s razvojnim posebnostima (otoci, brdsko-planinska, potpomognuta područja) te da su prisutne prostorne nejednakosti u stupnju društveno-gospodarskog razvoja jedan od razvojnih prioriteta je i ravnomjeran regionalni razvoj. Tako definirani razvojni prioriteti u skladu su ne samo s nacionalnim strateškim ciljevima, već i s europskom razvojnom vizijom. Iz svakog razvojnog prioriteta izvedeni su posebni ciljevi, a za ostvarenje svakog posebnog cilja formulirane su pripadajuće provedbene mjere.

Izrađivaču je dan naputak da prilikom formuliranja prioriteta i iz njih izvedenih posebnih ciljeva vodi računa o njihovoj ostvarivosti (kriterij djelotvornost). Kod nekih prioriteta uočeno je da su bili formulirani previše ambiciozno, te je upitno je li realno očekivati da će se oni i ostvariti. Premda je Izrađivač dobio jasne upute da je polazište usklađenost s NRS 2030, dana mu je preporuka i da vodi računa i o tome da su prioriteti/posebni ciljevi i mjere definirani na način da se točno zna što se želi postići, kako će se to postići odnosno da se osigura ostvarivost provedbe. Važno je da Izrađivač zna što se želi i kako se to namjerava postići, ali i da je dokument pisan na način (naravno uz korištenje sve potrebne terminologije) da ga prosječni građanin županije razumije. Prilikom formuliranja mjera poželjno je osigurati i njihovu komplementarnost koja u konačnici rezultira sinergijskim učincima, tako da neke mjere neizravno mogu doprinijeti i ostvarenju većeg broja ciljeva.

Za svaki posebni cilj predloženi su pokazatelji ishoda s definiranim početnim i ciljnim vrijednostima, koji se temelje na sekundarnim podacima. Pokazatelji ishoda birani su iz biblioteke pokazatelja. Kod izbora pokazatelja vodilo se računa da su podaci za njegov izračun dostupni na razini županije (odnosno u slučajevima kada je to potrebno na razini jedinica lokalne samouprave koje se nalaze na području županije), da su oni prikladna mjera ostvarenja posebnog cilja, da se njihove vrijednosti lako prate odnosno da su ulazni podaci koji se koriste za njihov izračun raspoloživi te da ih je lagano prikupiti. Izrađen je terminski plan te je iz njega vidljivo uvažavanje načela partnerstva. Prilikom određivanja ciljnih vrijednost pokazatelja Izrađivaču je dan savjet da te vrijednosti budu realne. Vezano uz strateške projekte, kod odabira strateških projekata potrebno je voditi računa o ravnomjernom razvoju svih dijelova Šibensko-kninske županije, te je važno da ti projekti budu popraćeni financijskom procjenom i terminskim planom ostvarenja. Vrednovanje je provedeno na način da su se u tekst zaprimljenih dokumenta, poglavlja Plana razvoja, izravno unosili komentari. Popis pokazatelja ishoda svakog pojedinog posebnog cilja, s podacima o ciljnim vrijednostima i prikazom doprinosa pokazateljima učinka Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine dan je u tablici 1. Tijekom ove faze

vrednovanja provedeno je i vrednovanje cjelokupnog Nacrta Plana razvoja ŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine sa svim poglavljima i priložima. Sukladno danim napucima Izrađivač je trenutno usmjerio svoje aktivnosti na izradu indikativnog financijskog okvira Plana razvoja ŠKŽ za razdoblje od 2021. do 2027. godine, te će se finaliziranjem ovog poglavlja proces izrade Plana razvoja polako privesti kraju. Nadalje, vezano uz opis mjera koje spadaju pod pojedini posebni cilj, dan je detaljan opis svake mjere zajedno s opisom aktivnosti koje ta mjera predviđa.

Tablica 1. Popis pokazatelja ishoda s pripadnim posebnim ciljevima i ciljnim vrijednostima te doprinosom pokazateljima učinka NSR2030

Posebni cilj	Pokazatelj ishoda	Ciljna vrijednosti	Doprinos pokazateljima učinka NSR20330	Strateški cilj NRS-a 2030.
Posebni cilj 1. Razvoj diversificiranog gospodarstva	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća, %	10,5	"BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a = 75 %	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
	OI.02.4.26 Produktivnost rada mjerena kao prihod po zaposlenome, u kunama	600,00	Indeks globalne konkurentnosti (GCI) = < 45. mjesta Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u = 3%	
	OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	3.500.000,00	Europska ljestvica uspjeha u inoviranju = <18. mjesta Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a = 70%"	
	OI.02.1.06 Postotak malih i srednjih poduzeća od ukupnog broja poduzeća, %	10,5		
Posebni cilj 2. Razvoj konkurentne i održive poljoprivrede i ribarstva	OI.02.12.17 Ulovi - glavna ribolovna područja, u tonama	8.500.000,00	Produktivnost rada u poljoprivredi = 10.000,00 eura/GJR*	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj bio-gospodarstva
	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	5.614		
	OI.02.12.10 Područje pod ekološkom poljoprivredom, ha	6.000,0		
Posebni cilj 3. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvoj kreativnih industrija i kulturnih sadržaja	OI.02.8.26 Udio zaposlenih u kulturnim djelatnostima u ukupnom broju zaposlenih (zapošljavanje u kulturi), %	6,0	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a = 75 % Indeks globalne konkurentnosti (GCI) = < 45. mjesta Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u = 3%	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
	OI.02.8.49 Broj posjetitelja ustanova u kulturi i kulturnih	130.000	Europska ljestvica uspjeha u inoviranju = <18. mjesta	

	manifestacija na području županije		Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a = 70%	
Posebni cilj 4. Razvoj kvalitetnog odgojno-obrazovnog sustava u skladu s potrebama društva i gospodarstva	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	56	PISA - Program međunarodne procjene znanja i vještina učenika = Dostići prosjek zemalja OECD-a Obuhvat djece od 4 godine do početka obveznog obrazovanja (predškolski odgoj) = > 97 %	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi
	OI.02.2.33 Omjer učenika i studenata prema nastavnicima i akademskom osoblju prema razini obrazovanja	4,5	Duljina vremena kojeg učenici provode u nastavnom procesu (primarno i sekundarno obrazovanje)* = Dostići prosjek EU-a (Primarno obrazovanje: 4062 sata, Niže sekundarno obrazovanje: 2956 sati (2019.)) Postotak visokoobrazovanih u dobnoj skupini 30-34 = Dostići prosjek EU-a (41,6 % (2019.))	
	OI.02.2.17 Postotak stanovništva školske dobi upisanih u više obrazovanje od srednjeg obrazovanja, %	38,0	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine) = 75% Stopa sudjelovanja odraslih (dobna skupina 25 – 64) u cjeloživotnom obrazovanju = Dostići prosjek EU-a (10,8% (2019.))	
Posebni cilj 5. Osnaženje kapaciteta i modernizacija javne uprave i civilnog sektora	OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	3	Pokazatelj vremena rješavanja prvostupajskih parničnih i trgovačkih predmeta = 250 dana Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“ = < 60. mjesta	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnim i movinom
	OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga na području županije	1.400		
	OI.02.7.37 Broj korisnika e-usluga za poduzetnike	170		
Posebni cilj 6. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga	OI.02.5.04 Gustoća liječnika (na 10 000 stanovnika), broj liječnika	19,8	Očekivani broj godina zdravog života = > 64 godine žene > 64 godine muškarci Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti = < 15 %	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
	OI.02.3.70 Broj domova za starije osobe	6		
	OI.02.05.51 Rashodi za zdravstvo JLP(R)S, po stanovniku u kunama	200,00		
Posebni cilj 7. Promicanje zdravog i aktivnog života kroz sport i rekreaciju	OI.02.05.50 Površina izgrađenih građevinskih područja sportsko-rekreativne namjene, ha	5	Očekivani broj godina zdravog života = > 64 godine žene > 64 godine muškarci Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti = < 15 %	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan
	OI.02.13.38 Udio udruga koje promiču sport i zdrav način života u ukupnom broju aktivnih udruga u županiji, %	23,0		

Posebni cilj 8. Povećanje kvalitete života s naglaskom na obitelj i mlade	OI.02.13.21 Broj kućanstava i stambenih jedinica	105.000	Stopa totalnog fertiliteta = 1,8 djece	SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
	OI.02.2.60 Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe predškolskog odgoja	56		
	OI.02.13.25 Broj završenih stanova	374		
Posebni cilj 9. Jačanje otpornosti i sigurnosti Šibensko-kninske županije	OI.02.16.57 Broj požara na 10 000 stanovnika	75,0	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a = 75 %	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj
	OI.02.11.43 Broj prometnih nesreća	860	Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijava = Ostati najbolji u EU	
Posebni cilj 10. Digitalna transformacija društva i gospodarstva	OI.02.7.21 Mobilni širokopojasni pristup, %	96,0	DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije = Dostići prosjek EU-a (52,57 (2020.))	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
	OI.02.7.22 Brzi širokopojasni pristup, %	25,0		
	OI.02.7.05 Kućanstva sa širokopojasnim pristupom, %	60,0		
Posebni cilj 11. Razvoj održivog sustava zaštite okoliša, očuvanja prirodne baštine i upravljanja prirodnim resursima	OI.02.6.11 Kupališta s izvrsnom kvalitetom vode prema mjestu, %	99	Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.) = 65% Stopa recikliranja komunalnog otpada = 55% Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije = 36,40%	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	OI.02.6.62 Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku u kunama, u kunama	450,00		
Posebni cilj 12. Zelena i energetska tranzicija	OI.02.6.18 Stupanj recikliranja komunalnog otpada, %	25,0	Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.) = 65% Stopa recikliranja komunalnog otpada = 55% Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije = 36,40%	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	OI.02.6.65 Ostvareni gubici u vodovodnoj mreži, %	40-50		
	OI.02.6.37 Potrošnja primarne energije, TJ	5.800,91		
Posebni cilj 13. Razvoj održive mobilnosti	OI.02.11.24 Ukrcani i iskrcani putnici u svim lukama prema smjeru putovanja	200.000	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura” = < 28. mjesta	SC 10. Održiva mobilnost

	OI.02.11.44 Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	45		
Posebni cilj 14. Poticanje ravnomyernog razvoja otoka, potpomognutih i brdsko-planinskih područja	OI.02.13.36 Broj JLS koje imaju indeks razvijenosti ispod 100	13	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija) = 2,50	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
	OI.02.13.22 Udio stanovništva koje živi na otocima u ukupnom broju stanovnika županije, %	4,3		
Posebni cilj 15. Razvoj pametnih i održivih gradova i sela u kontekstu jačanja pozicije regionalnog gospodarstva	OI.02.13.09 Stanovništvo koje živi u područjima s integriranim strategijama urbanog razvoja	53.800	Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*= 38	SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti
	OI.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDP -u županije, %	30		
	OI.02.4.28 Ocjena konkurentnosti županije u odnosu na EU regije, %	60,0		

Izvor: sistematizacija autora, 2022.

Vezano uz provedbeni okvir, Šibensko-kninska županija će u narednom razdoblju voditi računa o provedbi i ostvarenju 12 projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije (tablica 2). Stoga su u cilju postizanja njihove provedivosti, odabrani oni koji su spremni za provedbu i financiranje, a predviđaju i sufinanciranje iz EU fondova. Ovi projekti obuhvaćaju 7 od ukupno 15 posebnih ciljeva, a najveći dio njih je umjeren na posebni cilj 3. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvoj kreativnih industrija i kulturnih sadržaja (3 projekta). Gledano u terminima vrijednosti projekta, najveću vrijednost nosi strateški projekt Izgradnja brze ceste Šibenik – Drniš – Knin -granica BiH s obilaznicama Drniša i Knina (2,5 milijardi kuna). No, ovaj projekt je i u nadležnosti Hrvatskih cesta te Ministarstva more, prometa i infrastrukture.

Tablica 2. Popis strateških projekata¹⁰ Šibensko-kninske županije i pripadnih posebnih ciljeva

Naziv projekta	Posebni cilj
Centar kompetencija za aluminij	PC1 Razvoj diversificiranog gospodarstva
Centar za razvoj marikulture	Posebni cilj 2. Razvoj konkurentne i održive poljoprivrede i ribarstva
Izgradnja ribarske luke u uvali Peleš, Rogoznica	Posebni cilj 2. Razvoj konkurentne i održive poljoprivrede i ribarstva

¹⁰ Radi se o prijedlozima strateških projekata važnima za razvoj županije koji izravno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih PRŠKŽ-om.

Centar suhozidne tradicijske gradnje	Posebni cilj 3. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvoj kreativnih industrija i kulturnih sadržaja
Turistička valorizacija Tvrđave sv. Nikole i kanala sv. Ante	Posebni cilj 3. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvoj kreativnih industrija i kulturnih sadržaja
Izgradnja nove zgrade Opće bolnice u Šibeniku	Posebni cilj 6. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga
Razvoj širokopojasnog pristupa internetu u Šibensko-kninskoj županiji	Posebni cilj 10. Digitalna transformacija društva i gospodarstva
Sanacija crne točke na području „Bare“ u Gradu Kninu	Posebni cilj 11. Razvoj održivog sustava zaštite okoliša , očuvanja prirodne i kulturne baštine i upravljanja prirodnim resursima
Izgradnja brze ceste Šibenik – Drniš – Knin -granica BiH s obilaznicama Drniša i Knina	Posebni cilj 13. Razvoj održive mobilnosti
Izgradnja i opremanje Inovacijskog središta	Posebni cilj 1. Razvoj diversificiranog gospodarstva
Centar za digitalizaciju, obrazovanje i IT sektor u turizmu	Posebni cilj 1. Razvoj diversificiranog gospodarstva
Revitalizacija prostora bivše vojarne „Krka“ kao receptivnog turističkog središta zaleđa Šibensko-kninske županije	Posebni cilj 3. Revitalizacija i valorizacija kulturne baštine uz razvoj kreativnih industrija i kulturnih sadržaja

Izrađivaču su dane sljedeće preporuke:

- Uskladiti dio terminologije sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) Pored toga što je važno voditi računa o usklađenosti sa strateškim dokumentima više razine (NRS2030), Izrađivaču je dan naputak da kod formuliranja prioriteta/posebnih ciljeva i mjere vodi računa o tome da budu formulirani na način da je jasno što se želi postići, kako će se to postići odnosno da se osigura ostvarivost provedbe.
- Važno je da Izrađivač zna što se želi ostvariti pojedinim ciljem i na koji način će se to provesti te da je strateški dokument pisan na razumljivim leksikom odnosno način (naravno uz korištenje sve potrebne terminologije) da ga prosječni građanin županije razumije.
- Voditi računa o tome da svaki posebni cilj doprinosi ostvarenju nadređenog prioriteta i ostvarenju vizije razvoja.
- Osigurati komplementarnost mjera (nadopunjavaju se međusobno i s već postojećim mjerama drugih javnih politika).
- Osigurati da provedbe mjera dovode do ravnomjernijeg prostornog razvoja Županije.
- Prilikom odabira pokazatelja voditi računa o tome da su reprezentativna mjera ostvarenja pripadajućeg posebnog cilja.
- Prilikom odabira pokazatelja voditi računa o tome da su ulazni podaci koji se koriste za njihov izračun dostupni na razini Šibensko-kninske županije odnosno jedinica lokalne samouprave njenom području te da ih je moguće prikupljati tijekom cijelog razdoblja

- Voditi računa o tome da dokument sadrži opis primjene načela partnerstva, odnosno uključivanja glavnih dionika u postupak provedbe i odlučivanja

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja nacrtu Strateškog okvira zaključuje se da je Izrađivač uvažio preporuke tima za vrednovanja, te je ova faza vrednovanja ocijenjena povoljno.

4.3 Nalazi prethodnog vrednovanja financijskog okvira

Financijski okvir Plana razvoja Šibensko-kninske županije daje prikaz financijskih sredstava za provedbu posebnih ciljeva. Financijska sredstva sumirana su na razini svakog od 15 posebnih ciljeva, a odnose se na sredstva koja će osigurati Šibensko-kninska županija i nadležna tijela. Riječ je o procijenjenim novčanim sredstvima na temelju projekcija financiranja iz županijskog i državnog proračuna te EU izvora. Procjena financijskog okvira utemeljena je na raspoloživim podacima. Ukupna vrijednost provedbe 15 posebnih ciljeva iznosi 2.171.516.206,00 kuna. Pritom je 35 posto sredstava predviđeno za provedbu i ostvarenje Posebnog cilja 4. Razvoj kvalitetnog odgojno-obrazovnog sustava u skladu s potrebama društva i gospodarstva, a 24 posto za provedbu i ostvarenje Posebnog cilja 10. Digitalna transformacija društva i gospodarstva. Potrebno je naglasiti da je tijekom izrade inidikativnog financijskog okvira Izrađivač pokazao visoku razinu samostalnosti te je tim za vrednovanje u ovoj fazi imao samo recenziranja, te nije bilo potrebe za davanje dodatnih preporuka.

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja indikativnog financijskog okvira ova faza vrednovanja ocijenjena je povoljno.

5. Odgovori na evaluacijska pitanja

Postupak prethodnog vrednovanja temelji se na nizu evaluacijskih pitanja koja za cilj imaju osigurati zadovoljavanje obveznih i dodatnih kriterija vrednovanja (evaluacijski kriteriji) čime se posredno osigurava postizanje zadovoljavajuće kvaliteta akta strateškog planiranja.

Proces prethodnog vrednovanja izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije temeljio se na sljedećim pitanjima:

- Je li vizija ista kao u ranijem razdoblju ili je promijenjena? Zašto?
- Ima li vizija smisla? Je li vizija jasno definirana? Je li vizija usklađena s razvojnim prioritetima više razine?
- Jesu li u proces izrade Plana razvoja bili uključeni svi relevantni dionici i je li uvaženo načelo partnerstva?
- Temelji li se analiza stanja na kvalitetnim i relevantnim podacima? Koriste li se najnoviji podaci? Jesu li dostupni svi potrebni podaci? Jesu li korišteni podaci dovoljni za identifikaciju trendova u kretanjima u županiji?

- Mogu li se temeljem analize stanja identificirati postojeći problemi u županiji? Mogu li se donijeti adekvatni zaključci?
- Mogu li se na temelju Analize stanja identificirati strateški prioriteti?
- Koristi li SWOT analiza nalaze iz Analize stanja?
- Identificira li SWOT analiza ispravno razvojne potencijale županije, prepoznaje li snage i slabosti, te vanjske prilike i prijetnje?
- Jesu li uočene neke proturječnosti u Analizi stanja i SWOT analizi?
- Jesu li razvojni prioriteti isti kao i u ranijem razdoblju ili su promijenjeni? Zašto?
- Jesu li prioriteti razloženi na posebne ciljeve (kao podciljeve)?
- Jesu li prioriteti i posebni ciljevi i jasno definirani? Jesu li posebni ciljevi definirani u skladu s razvojnim potrebama i poteškoćama?
- Imaju li posebni ciljevi poveznicu s Analizom stanja i SWOT analizom?
- Jesu li razvojni prioriteti i iz njih izvedeni posebni ciljevi ostvarivi i usklađeni s drugim strategijama i planovima? S horizontalnim ciljevima?
- Sadrži li popis posebnih ciljeva opis načina doprinosa ostvarenju pojedinog strateškog cilja?
- Jesu li predložene mjere izvedive?
- Je li popis pokazatelja ishoda odabran iz Biblioteke pokazatelja s početnim i ciljanim vrijednostima?
- Sadrži li terminski plan provedbe strateške projekte važne za razvoj Šibensko-kninske županije?
- Je li financijski okvir akta strateškog planiranja realan i ostvariv?

Ovdje su dani odgovori na evaluacijska pitanja koji ujedno čine temelj za završnu ocjenu postupka prethodnog vrednovanja izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije. Plan razvoja usklađen je sa smjernicama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave te sadržajno slijedi Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. U skladu s odredbama Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Uredba), regionalni planovi razvoja obavezno sadrže:

- srednjoročnu viziju razvoja JP(R)S, usklađenu s vizijom razvoja utvrđenom u hijerarhijski nadređenom/im aktima strateškog planiranja (prvenstveno Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030.)
- opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala JP(R)S
- prioritete javne politike u srednjoročnom razdoblju s opisom, utvrđene prema odabranim strateškim ciljevima iz NRS 2030.
- popis posebnih ciljeva s opisom načina doprinosa ostvarenju pojedinog strateškog cilja iz NRS 2030.
- popis pokazatelja ishoda, odabranih iz Biblioteke pokazatelja, utvrđen prema pojedinom posebnom cilju regionalnog plana razvoja, s definiranim početnim i ciljnim vrijednostima svakog odabranog pokazatelja za cijelo razdoblje važenja akta

- popis mjera s najvećim procijenjenim doprinosom ostvarenju pojedinog posebnog cilja
- (u skladu s važećim propisima koji uređuju nadležnost JP(R)S-a) s kratkim opisom svake mjere
- terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja za JP(R)S, s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi (ukoliko je primjenjivo)
- indikativni financijski okvir za provedbu posebnih ciljeva, s poveznicom na izvor
- financiranja (odgovarajuće stavke u proračunu JP(R)S)
- opis primjene načela partnerstva, odnosno uključivanja glavnih dionika u postupak provedbe i odlučivanja
- okvir za praćenje i vrednovanje

Nacrt Plana razvoja Šibensko-kninske županije je tijekom provedenog postupka vrednovanja dorađen na način da je osigurano zadovoljavanje svih evaluacijskih kriterija što ujedno i podrazumijeva usklađenost sa smjernicama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave te Uputama za izradu planova razvoja jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. Srednjoročna vizija razvoja neznatno je izmijenjena u odnosu na prethodno razdoblje na način da je jasnije definirana, te je usklađena s razvojnim prioritetima više razine. Izrađivač i Nositelj izrade akta strateškog planiranja osigurali su da u procesu izrade sudjeluju predstavnici svih relevantnih dionika te primjenu načela partnerstva. Analiza stanja i SWOT analiza obuhvatila je sve relevantne segmente društveno-gospodarskog razvoja Županije, što omogućuje ispravno identificiranje razvojnih potreba i potencijala županije. Četiri razvojna prioriteta usklađena su s relevantnim aktima strateškog planiranja više razine, a zajedničko obilježje im je jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva Županije, kao i ostvarenje zelene tranzicije županijskog gospodarstva, otpornog, uključivog i održivog društva te ravnomjernog prostornog razvoja. Svaki razvojni prioritet sastoji se od određenog broja posebnih ciljeva, čije je ostvarenje osigurano provedbom niza mjera. Jamstvo ostvarenja Plana razvoja vidljivo je putem popisa strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije koji u najvećoj mogućoj mjeri vode računa o ravnomjernom prostornom razvoju županije. U okviru popisa strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije dana je i financijska procjena kao i terminski plan realizacije. Riječ je o projektima koji traju nekoliko godina i koji su financirani iz različitih izvora (županijski i/ili državni proračun, EU proračun). Za svaki cilj su predloženi pokazatelji ishoda kojima su pridružene početne vrijednost o ciljne vrijednosti. Pokazatelji se temelje na podacima koji su lako dostupni iz raspoloživih sekundarnih izvora. Nacrt Plana razvoja sadrži i terminski plan i prijedlog indikativnog financijskog okvira koji se temelji na načelu partnerstva. Ostvarivost indikativnog financijskog okvira ovisit će o uspješnosti iskorištavanja financijskih sredstva iz EU izvora.

S obzirom na navedene odgovore na evaluacijska pitanje, može se zaključiti da izrađeni nacrt Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine udovoljava obaveznim kriterijima vrednovanja (važnost, djelotvornost i usklađenost) i dodatnim evaluacijskim kriterijima (dosljednost, komplementarnost i jednakost).

6. Zaključci, komentari i preporuke

Postupak izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine proveden je prema smjernicama sadržanim u Uputama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave. U proces izrade Plana razvoja bio je uključen velik broj ključnih dionika, od predstavnika Nositelja izrade, JLS-ova s područja Županije, javnih i privatnih poduzeća, do obrtnika, samostalnih djelatnika i predstavnika akademske i znanstvene zajednice te civilnog društva, čime se osigurala primjena načela partnerstva. Prethodno vrednovanje izrade Plana razvoja provedeno je usporedo s procesom izrade strateškog planskog akta, a njime su praćeni svi metodološki koraci postupka strateškog planiranja. S obzirom na to da je vrednovanje provedeno u tri faze te su izrađena dva fazna izvješća i završno izvješće, zaključci i preporuke iznose se posebno za svaku fazu vrednovanja, te sumarno za cijeli postupak prethodnog vrednovanja. Sadržajno Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine sastoji se od 10 sadržajnih cjelina: Uvod, Srednjoročna vizija razvoja, Sažetak analize stanja, Opis srednjoročnih potreba i potencijala, Opis prioriteta javnih politika, Popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije, Indikativni financijski okvir te Okvir za praćenje i vrednovanje. Uz sam dokument dan je i niz priloga.

Zaključak vezan uz izradu Analize stanja i SWOT analize. Analiza stanja i SWOT analiza bila je dovršene su u prosincu 2021. godine. Tijekom izrade analize stanja i SWOT analize dan je niz preporuka vezanih uz strukturu teksta, odabir izvora podataka, vremenski i prostorni obuhvat analize stanja, metodologiju izrade SWOT analize i te općenite preporuke koje proizlaze iz evaluacijskih pitanja. Preporuke su prihvaćene i ugrađene u dokument.

Preporuke tima za vrednovanje vezane uz analizu stanja i SWOT analizu. Općenito se na temelju do provedenog vrednovanja Analize stanja može zaključiti kako su provedenom analizom obuhvaćena sva ključna područja razvoja ŠKŽ. Analiza stanja temelji se na svim ključnim dostupnim podacima, što je jamstvo za identifikaciju razvojnih trendova na području Šibensko-kninske županije. Najveći dio podataka prikazanih u Analizi stanja Izrađivač je prikupio iz sekundarnih izvora, no dio podataka prikupljen je odnosno nadopunjen izravno, iz primarnih izvora (npr. od javnih komunalnih poduzeća, putem razgovora i putem održanih tematskih radionica). Ono što valja naglasiti da je Izrađivač vodio računa o potrebama svih dijelova županije. Tijekom provedenog postupka vrednovanja Izrađivaču je dan naputak da dio podataka upotpuni najnovijim podacima. Naime, premda je uslijed okolnosti uvjetovanim pandemijom bolesti COVID-19 došlo do negativnih kretanja u brojnim društvenim i gospodarskim djelatnostima u 2020. godini, za dio njih vidljiv je oporavak u 2021. godini, što je bilo vrlo važno obuhvatiti putem analize stanja. Sukladno uputama, Izrađivač je posebni dio analize stanja posvetio područjima s razvojnim posebnostima, otocima i brdsko-planinskim područjima. Preporuka izrađivača da se vodi računa o direktnoj vezi između analize stanja i SWOT analize je uvažena.

Zaključak o procesu izrade opisa srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, opisa prioriteta javnih politika, popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda, terminskog plana provedbe strateških projekata važnih za razvoj Šibensko-kninske županije te okvira za praćenje i vrednovanje. Izrađivač je uvažio preporuku tima za vrednovanje te je strateški okvir doraden na način da je usklađen s Uputama za izradu planova jedinica područne (regionalne) samouprave. Srednjoročna vizija razvoja neznatno je izmijenjena u odnosu na ranije razdoblje obzirom da se želi osigurati kontinuitet strateškog razvoja Županije kroz dugoročno razdoblje. Vizija je odraz prioriteta i potreba i uklapa se u hijerarhijski nadređene akte strateškog planiranja s druge strane, a strateški okvir je usmjeren na prioritete javnih politika i posebne ciljeve usklađena s pojedinim strateškim ciljevima definiranim NRS2030. Razvojni prioriteti Plana razvoja usklađeni sa strateškim ciljevima i prioritetima nadređenih strateških dokumenata (NRS2030, relevantne sektorske strategije i EU razvojni prioriteti), a posebni ciljevi i mjere su ostvarivi te su mjerljivi na temelju jasno definiranih pokazatelja ishoda. Za svaki cilj definirani su pokazatelji ishoda preuzeti iz Biblioteke pokazatelja koju uspostavlja i održava Koordinacijsko tijelo u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Pokazatelji se temelje na podacima koji su lako dostupni iz raspoloživih sekundarnih izvora, te su im pridružene polazne i ciljne vrijednosti. Pokazatelji ishoda ocjenjuju se primjerenima iz razloga što omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja. Prilikom odabira pokazatelja u najvećoj mogućoj mjeri zadovoljeni su kriterij izravnosti, nedvosmislenosti, usredotočenosti, važnosti i praktičnosti.

Razvojni prioriteti usmjereni su na jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva Šibensko-kninske županije, ostvarenje zelene tranzicije, otpornog, uključivog i održivog društva. Uvažena je preporuka da se prilikom definiranja razvojnih prioriteta vodi računa o usklađenosti ne samo s nacionalnim strateškim ciljevima, već i s europskom razvojnom vizijom. Provedba akta strateškog planiranja osigurana je odabirom strateških projekata koji su utemeljeni na stvarnim potrebama i potencijalima Šibensko-kninske županije. Provedba tih projekata je spremna, što pokazuje izrađen terminski i financijski plan za razdoblje do 2027. godine.

Zaključak vezan uz izradu financijskog okvira. Financijski okvir Plana razvoja Šibensko-kninske županije daje prikaz procijenjenih financijskih sredstava za provedbu posebnih ciljeva i njihovih izvora. Izvori financiranja detaljnije će se definirati putem godišnjih provedbenih programa. Potrebno je naglasiti da je tijekom izrade indikativnog financijskog okvira Izrađivač pokazao visoku razinu samostalnosti.

Na temelju provedenog postupka prethodnog vrednovanja izrade Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine zaključuje se da ovaj srednjoročni akt strateškog planiranja definira srednjoročnu viziju razvoja utemeljenu na četiri razvojna prioriteta koja su usklađena sa strateškim ciljevima i prioritetima nadređenih akata strateškog planiranja (NRS2030, relevantne sektorske strategije i EU razvojni prioriteti). Četiri ključna razvojna prioriteta provodit će se putem 15 posebnih ciljeva i ukupno 41 predviđenom mjerom. Provedba Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine osigurana je odabirom strateških projekata Šibensko-kninske županije koji su utemeljeni na stvarnim potrebama i potencijalima županijskog gospodarstva. Provedba tih projekata je spremna, što pokazuje izrađen terminski i financijski plan za razdoblje do 2027. godine.

Uspješnost ostvarenja Plana razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine ponajprije će biti određena financijskim kapacitetima Šibensko-kninske županije kao i uspjehom u iskorištavanju EU izvora. Stoga će ključna biti izrada provedbenih programa kao osnovne orijentacije za planiranje financijskih sredstava namijenjenih upravljanju razvojem Šibensko-kninske županije.